

LOMIA

Ystävällisten skottien Edinburgh

Skotlannin pääkaupungissa paikallisten kanssa pääsee mukavasti juttuun. Visikin ja historian lisäksi Edinburghissa pääsee tutustumaan kahvilaan, jossa Harry Potterin tarina sai alkunsa.

Teksti ja kuvat **Peter Tammenheimo**

Edinburhissa kohtaavat vanha ja uusi, historia ja nykyaika. Kulttuuria ja nähtävää riittää yllin kyllin.

COLOURBOX

Kaksi kaupunkia

1. Edinburghia kutsutaan usein Pohjoisen Ateenaksi. Kooltaan se on hieman Helsinkiä pienempi ja sen vuoksi helppo ja kompakti kaupunkikohde. Useimmat nähtävyydet sijaitsevat kaupungin ydinkeskustassa ja ovat kävelymatkan päässä toisistaan.

Iltavalaistuksessa Edinburgh on kuin postikortti.

Kaupungin muita lempinimiä ovat Vanha savuisa, Embra ja Edina. Itse suosin nimeä City of Many Weathers, sillä se kuvaa kaupungin säätä ja tunnelmaa. Aurinko voi hetkessä vaihtua hyytävään viimaan ja kaatosateeseen tai päinvastoin.

Edinburghiin keskustaa itä-länsisuunnassa halkova Princes Street toimii jakolinjana keskiaikaisen vanhan kaupungin ja Yrjöjen aikakauden uuden kaupungin välillä.

Siinä missä vanha kaupunki kapeine kapeine kujineen ja jyrkkine mäkineen henkii rikasta historiaa, ruutukaavoitettu uusi kaupunki ta-

Britannia-alus palveli kuninkaallista perhettä yli 44 vuotta. Kuningatar Elisabet ja prinssi Philip päättivät sen sisustuksesta, joka on kuin aikamatka 50-luvun loistokkuuteen.

varataloineen ja ostoskeskuksineen voi tuntua hieman arkiselta. Katunäkymää rytmittävät puistot ja aukiot toimivat viihtyisinä levähdyspaikkoina ja saavat myös uuden kaupungin hengittämään.

George Streetin itäpäässä sijaitseva Charlotte Square tunnetaan yleisesti aikakautensa hienoimpiin kuuluvana aukiona.

Autoilijalle Edinburgh on Lontoon jälkeen Britannian haastavin kaupunki. Navigaattori on käytännössä välttämätön lisävaruste. Jos tarkoituksena on kierrellä ydinkeskustan ulkopuolella tai muualla Skotlannissa, vuokra-auto on hyvä vaihtoehto.

Kuninkaiden kansakunta

2. Skottien yhtenäisen kuningaskunnan historia alkoi 900-luvun Edinburghista, jolloin kuningas **Malcolm III** aloitti nykyisen linnan rakennustyöt. Korkealle kalliolle rakennettu linna hallitsee yhä kaupunkikuvaa.

Edinburghista tuli pääkaupunki 1400-luvulla, ja asukasluku kaupungin muurien sisäpuolella kasvoi voimakkaasti. 1500-luvun loppuun mennessä vanha kaupunki saavutti nykyiset muotonsa. Skotlannin kruunu jalokivineen on esillä Edinburghin linnassa.

Vuonna 1603 Skotlannin **Jaakko VI**

Vanhan kaupungin jyrkät nupukivi-kadut sykkivät elämää. Ne puikkelehtivat jopa 11-kerroksisten keskiaikaisten rakennusten labyrintissa kuin jättimäisten mustekalojen lonkerot.

Sadat erilaiset ravintolat, baarit, kahvilat ja terassit tarjoavat loputtomasti elämyksiä.

COLOURBOX

huoneeseen sekä **Charlesin** ja **Dianan** hääsiviittiin. Jäähyväismatkan-
sa HMS Britannia teki heinäkuussa 1997, kun Walesin prinssi Charles palautti Hongkongin Kiinalle.

Kuningasperheen ja valtionpäämiesten lisäksi aluksella ovat viihtyneet monet viihdetaivaan tähdet **Frank Sinatra**sta lähtien.

Edinburghilaiset ovat aidosti ylpeitä kaupunkinsa moninaisesta historiasta, jota kuninkaallisen loiston ohella ovat muokanneet lukuisat sodat, itsenäisyystaistelut, ruttoepidemioidet ja kulkutaudit.

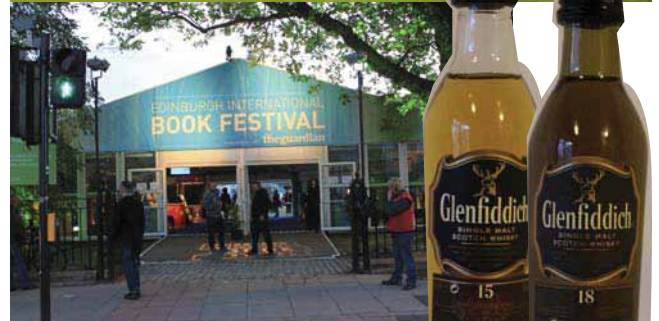
”Yhteiset koettelemukset ja selviytymistaistelut ovat kasvattaneet kansasta sitkeän ja vieraanvaraisen”, summaa **Craig MacAdie** pienessä Carters-pubissa Morrison Streetillä ja tarjoaa lempijuomaansa, 15-vuotiaasta

Balvenie-viskiä.

”Släinte!”

Pienet baarit, joita Edinburghissa on tuhkatihedään, ovat kaupunkilaisten olohuoneita. Ne täyttyvät lähiseudun asukkaista ilta toisensa jälkeen. Pubeissa myös turistit otetaan avosylin osaksi tuttavallista ilmapiiriä.

Toisin kuin englantilaiset, jotka usein istuvat kuppikunnittain, skotit ovat avoimen ystävällisiä, sosiaalisia ja helposti lähestyttäviä. Saattaapa matkamies tulla kutsutuksi drinkille tai päivälliselle skotlantilaiseen kotiin jo ensimmäisenä iltana.

Viehättävä Princes Street Gardens houkuttelee piknikille.

Loppukesästä Edinburgh täyttyy kansanjuhlilla. Vuosittain järjestetään muun muassa maailman suurin taidefestivaali The Fringe.

Skotit tunnetaan mieltymyksestään oppopaistettuun ruokaan. Tarjolla on gastronomisia kummajaisia kuten friteerattuja hampurilaisia ja pizzapaloja, jopa friteerattua suklaapatukoita.

Viskiä ja kirjallisuutta

3. Vaikka skotlantilaiset juttelivat mielellään tutujen ja tuntemattomien kanssa, kannattaa puheenaiheissa välttää keskusteluja esimerkiksi uskonnosta tai politiikasta. Sen sijaan maan kansallisuoma

kruunattiin myös Englannin kuninkaaksi. Tästä reilun sadan vuoden kuluttua kuningaskunnat yhdistettiin unionisopimuksella, mikä johti Ison-Britannian valtion syntyyn.

Yhä edelleen kuninkaallinen loisto on näkyvä osa Edinburghia. Linnojen, palatsien ja puutarhojen lisäksi suosittu nähtävyys on satamaan ankkuroitu kuningasperheen huvijahti HMY Britannia, jolla tehtiin vuosina 1954–1997 lähes 700 valtiovierailua.

Laivassa pääsee tutustumaan muun muassa kuningattaren makuu-

Iltavalaistuksessa Edinburgh on kuin postikortti.

COLOURBOX

viski sekä kirjallisuus ovat varmoja aiheita, joiden parissa vierähtää nopeasti tunti jos toinenkin.

The Scotch Whisky Experience Edinburghin linnan välittömässä läheisyydessä tarjoaa vahvasti elämyksellisen matkan viskien maailmaan, eikä sitä kannata jättää väliin. Kierroksella opas kertoo helpotajuisesti viskien nauttimisesta, historiasta ja tuotantoalueista sekä tutustuttaa vieraansa maailman suurimpaan viskikokoelmaan.

Useimpien muiden nähtävyyksien tapaan kierros päättyy matkamuistomyymälään, missä on satoja eri viskejä sekä muuta aiheeseen liittyvää. Pullojen hinnat ovat kuitenkin kolmanneksen kalliimpia kuin supermarketissa.

Kirjallisuudella on kaupungissa vahvat perinteet. Edinburghilaisista mestareista mainittakoon Robert Louis Stevenson, Sir Arthur Conan Doyle, Kenneth Grahame ja Sir Walter Scott. Nykykirjailijoista tunnetuimmat ovat Harry Potterin luoja J.K. Rowling sekä Ian Rankin, jonka dekkareissa rikoksia selvittää komisario John Rebus.

Rankinia ja Rowlingia yhdistää myös vanhan kaupungin ytimessä sijaitseva The Elephant House, toinen kahdesta kahvilasta, jossa ensimmäiset Potter-käsikirjoitukset syntyivät. Ian Rankin kuuleman mukaan kuuluu edelleen kahvilan vakiokasvoihin, mutta Rowling tuskin enää saisi juoda espressoaan rauhassa.

The Elephant House on nimenmyöntänyt itsensä Harry Potterin synnyinpaikaksi.

The Elephant House on ylpeästi nimennyt itsensä Harry Potterin synnyinpaikaksi. Kahvilan takahuoneesta avautuukin panoraama kohti kallion laella taianomaisesti seisovaa Edinburghin linnaa. Sieltä näkyvät myös keskiainainen George Heriot's -koulurakennus sekä Greyfriars Kirkyardin hautausmaa. Maisema on kuin velhojen maailmasta.

Mutta monien järkytykseksi Harry Potter -kahviloista ehkä se kuuluisampi, Nicolson's Cafe, lopetti toimintansa 2000-luvun alussa ja tilalle tuli kiinalainen buffet-ravintola. Myöhemmin rakennuksen seinään asennettiin grafiittinen muistolaatta. ■

Täältä alkoi nykykirjallisuuden kuuluisin tuhkimotarina. The Elephant Housessa pennitön yksinhuoltaja J.K. Rowling kirjoitti kahta ensimmäistä Harry Potter -kirjaansa.

Viski on Skotlannin pyhä kansallisuusjuoma. Muista tilata viskisi joko nimellä tai ihan vaan viskinä. Älä koskaan erehdy pyytämään "skottilaista".

NÄIN SINNE MENNÄÄN

British Airwaysilla Helsingistä Lontoon kautta ympäri vuoden. Myös halpalentoyhtiöt kuten Ryanair ja Easyjet lentävät Edinburghiin.

PAIKALLISHINNAT

Vesipullo: 1,20 e
Iso olut: 4,20 e
Päivän pasta: 10 e

MUISTA

- Sateenvarjo mukaan. Sää saattaa muuttua hetkessä auringonpaisteesta kaatosateeksi ja päinvastoin.
- Rahayksikkö on Skotlannin punta, joka on samanarvoinen Ison-Britannian punnan kanssa. Molemmat käyvät maksuvälineinä koko Britanniassa. Käteistä kannattaa aina pitää mukana.
- Vuokra-auto kannattaa varata internetissä, sillä hinnat ovat huomattavasti edullisemmat kuin vuokraamoissa paikan päällä.
- Festivaalikaudella, eritoten heinä- ja elokuussa, majotus maksaa maltaita.

